

# WYROK

## W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **11 czerwca 2014 r.**

**Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych**

w składzie:

	Przewodniczący:	<b>SSA Irena Mazurek (spr.)</b>
	Sędziowie:	<b>SSA Marta Pańczyk-Kujawska</b> <b>SSA Ewa Madera</b>
	Protokolant	st.sekr.sądowy Anna Budzińska

po rozpoznaniu w dniu **11 czerwca 2014 r.**

na rozprawie

sprawy z wniosku **M. W.**

przeciwko **Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego**

**o rentę rolniczą**

na skutek apelacji wnioskodawczyni

od wyroku **Sądu Okręgowego w Przemyślu**

z dnia **18 grudnia 2013 r.** sygn. akt **III U 208/13**

**o d d a l a apelację.**

**Sygn. akt III AUa 104/14**

## UZASADNIENIE

**wyroku z dnia 11 czerwca 2014r.**

**Decyzją z dnia 28 stycznia 2013r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego , odmówił wnioskodawczyni M. W. prawa do renty rolniczej , dochodzonego wnioskiem z dnia 13 listopada 2012r. w trybie przepisów ustawy z dnia 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników ( tekst jednolity Dz. U z 2008r. Nr 50, poz. 291 ze zm.). Powołując w podstawie prawnej decyzji art. 21 w/w ustawy , organ rentowy stwierdził, że wnioskodawczyni nie spełnia zasadniczej przesłanki nabycia prawa do dochodzonego świadczenia ,skoro – w świetle orzeczenia Komisji Lekarskiej Kasy z dnia 21 stycznia 2013r. -nie jest całkowicie niezdolna do pracy w gospodarstwie rolnym.**

**Wnioskodawczyni M. W. odwołała się od w/w decyzji Prezesa KRUS do Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Przemyślu.** W odwołaniu z dnia 25 lutego 2013r. wnioskodawczyni wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez potwierdzenie jej uprawnienia do renty rolniczej, zarzuciła pozwanemu organowi rentowemu błędną ocenę stanu jej zdrowia - jako stanu nie powodującego całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym. Podając na jakie schorzenia cierpi i jakie w związku z nimi występują u niej dolegliwości, odwołująca konkludowała, iż „nie nadaje się do żadnej pracy”.

**W odpowiedzi na odwołanie z dnia 12 marca 2013 r. pozwany Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego** – działający przez KRUS Placówkę Terenową w P.- **wnosił o oddalenie żądania wnioskodawczyni z tego samego względu jaki powołany został w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji**, podkreślając dodatkowo, że także Lekarz Rzecznik KRUS w orzeczeniu z dnia 26 listopada 2012 r. nie uznał odwołującej za całkowicie niezdolną do pracy w gospodarstwie rolnym.

**Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Przemyślu, po rozpoznaniu odwołania wnioskodawczyni M. W., wyrokiem z dnia 18 grudnia 2013 r. ( sygn. akt III U 208/13) oddalił odwołanie.** Na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego Sąd Okręgowy ustalił, że wnioskodawczyni M. W. ur. (...) pobierała rentę rolniczą na mocy decyzji Prezesa KRUS z dnia 23 marca 2012 r. w okresie od 9 marca 2012 r. do

31 października 2012 r. Powyższe podyktowane było uznaniem wnioskodawczyni za całkowicie niezdolną do pracy w gospodarstwie rolnym orzeczeniem Komisji Lekarskiej Kasy z dnia 9 marca 2012 r. z powodu zmian zwyrodnieniowych kręgosłupa

z dyskopatią L4-L5-S1 z zaostrozonym przewlekłym zespołem bólowym, skutkującym ograniczeniem ruchomości kręgosłupa przy współistniejącym nadciśnieniu tętniczym, chorobie niedokrwiennej serca i nadczynności tarczycy. W dniu 13 listopada 2013 r. M. W. ponowiła żądanie przyznania prawa do renty rolniczej na dalszy okres, co skutkowało dokonaniem oceny stanu jej zdrowia zarówno przez Lekarza Rzecznik KRUS w dniu 26 listopada 2012 r. jak i Komisję Lekarską Kasy

w dniu 21 stycznia 2013 r., zgodnie uznających, iż w aktualnym stanie zaawansowania występujących u wnioskodawczyni w/w schorzeń nie jest ona całkowicie niezdolna do pracy w gospodarstwie rolnym. Jednocześnie odnotowano dodatkowe schorzenia po postacią zmian zwyrodnieniowych biodra lewego, stawu kolanowego lewego i żyłaków podudzi, oceniając jednak, iż gdy idzie o te pierwsze są one w fazie początkowej, a z kolei żyłaki podudzi są bez powikłań i zmian troficznych skóry.

Tak dokonana ocena stanu zdrowia odwołującej legła zaś u podstaw – zaskarżonej w niniejszym postępowaniu - decyzji Prezesa KRUS z dnia 28 stycznia 2013 r. odmawiającej prawa do renty. Przeprowadzone w postępowaniu sądowym dowody

z dwóch odrębnych łącznych opinii biegłych lekarzy: neurologa, kardiologa, chirurga oraz ortopedy, gastrologa i specjalisty z zakresu medycyny pracy (w tym pisemne opinie uzupełniające obu zespołów biegłych) – mające na celu weryfikację oceny stanu zdrowia odwołującej z postępowania administracyjnego przed rolniczym organem rentowym - pozwoliły z kolei Sądowi Okręgowemu w Przemyślu na poczynienie w sprawie zasadniczego ustalenia o braku całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym wnioskodawczyni M. W.. Jak podkreślił bowiem Sąd I instancji – opierając się w tym względzie w zupełności na w/w opiniach biegłych (uznając tym samym dowody te za w pełni miarodajne, tak z uwagi na fachowość biegłych, pełne uzasadnienie przyjętej przez nich konkluzji opinii, jak również brak merytorycznych do opinii tych zarzutów samej odwołującej), choć u wnioskodawczyni M. W. występują: choroba zwyrodnieniowa kręgosłupa z dyskopatią, nadciśnienie tętnicze, choroba niedokrwienności serca, nadczynność tarczycy, żyłaki kończyn dolnych oraz refluks przełyku, to jednak aktualny stopień zaawansowania tych schorzeń - nie stanowi przeciwwskazań do osobistego wykonywania przez odwołującą wszystkich niezbędnych prac w gospodarstwie rolnym. W szczególności bowiem odnotowywany uprzednio zespół bólowy kręgosłupa jest w okresie remisji

i nie stwierdza się cech zespołu korzeniowego czy deficytów siły mięśniowej, co stanowi o wydolności układu ruchu, a okresowe zaostrzenia tego schorzenia mogą powodować co najwyżej czasową niezdolność do pracy. Nadciśnienie

tętnicze nie daje zmian narządowych, a choroba niedokrwienna serca podobnie jak schorzenie tarczycy ma przebieg stabilny. Z kolei żyłki podudzi są bez obrzęków i owrzodzeń.

W świetle powyższego ustalenia – o zachowanej zdolności do pracy w gospodarstwie rolnym odwołującej - Sąd Okręgowy w Przemyślu uznał żądanie odwołania za nieuzasadnione a zaskarżoną decyzję Prezesa KRUS za trafną i odpowiadającą prawu, dzieląc w ocenie prawnej sprawy, stanowisko pozwanego rolniczego organu rentowego o nie spełnieniu przez M. W. koniecznej przesłanki nabycia prawa do dochodzonego świadczenia przewidzianej w art. 21 ust.1 pkt. 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (tekst jednolity Dz. U z 2008r. Nr 50, poz.291 ze zm.). W podstawie prawnej wyroku oprócz w/w przepisu prawa materialnego powołany został art.477<sup>14</sup> § 1kpc.

***Wyrok Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w P. z dnia 18 grudnia 2013r.zaskarżony został przez wnioskodawczynię M. W.. W apelacji z dnia 8 stycznia 2014 r. ( v. k. 57-58) wnioskodawczyni zarzuciła naruszenie prawa procesowego poprzez brak wyjaśnienia wszystkich istotnych okoliczności faktycznych sprawy dotyczących stanu jej zdrowia w skutek pominięcia wnioskowanego przez nią dowodu z przesłuchania w charakterze świadka lekarza prowadzącego jej leczenie M. B., jak też bezzasadnej rezygnacji z bezpośredniego przesłuchania biegłych, czy w końcu nie zasięgnięcia opinii biegłego lekarza medycyny pracy. Ponadto skarżąca podniosła, iż Sąd Okręgowy w sposób bezkrytyczny oparł się na opiniach biegłych w sytuacji gdy choćby z opinii biegłego lekarza ortopedy wynikało, iż przy jej schorzeniach jest ona okresowo niezdolna do pracy, co jej zdaniem miało być tożsame z przyjęciem całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym. Wszystko to razem prowadzić zaś miało do wnioskowanej zmiany zaskarżonego wyroku poprzez przyznanie prawa do renty rolniczej, względnie jego uchylecia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.***

***Pozwany rolniczy organ rentowy wniósł o oddalenie apelacji wnioskodawczyni (v. e-protokół rozprawy apelacyjnej 00:15:53 – oświadczenie pełnomocnika KRUS).***

***Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, rozpoznając apelację wnioskodawczyni M. W. zważył co następuje:***

Apelacja jest nieuzasadniona i jako taka podlega oddaleniu.

Wyrok bowiem Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Przemyślu z dnia 18 grudnia 2013r. jest – w ocenie tut. Sądu - wyrokiem trafnym i odpowiadającym prawu, zaś w okolicznościach przedmiotowej sprawy nie występują przywoływane przez skarżącą przesłanki zaskarżenia mogące wyrok ten wzruszyć, brak też tych , które Sąd II instancji ma na uwadze z urzędu (art. 378 § 1 kpc).

Przede wszystkim, już na wstępie stwierdzić należy, że Sąd Okręgowy przeprowadził dostateczne postępowanie dowodowe zmierzające do ustalenia, czy wnioskodawczyni jest całkowicie niezdolna do pracy w gospodarstwie rolnym – w kontekście koniecznej przesłanki nabycia prawa do dochodzonego przez nią świadczenia rentowego określonej w art.21 ust.1 pkt.2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników ( tekst jednolity Dz. U z 2013 r. poz.1403 ze zm.).

W tym miejscu odnotować bowiem przyjdzie, że w zakresie oceny stanu zdrowia odwołującej wypowiedało się łącznie aż 6 biegłych lekarzy sądowych specjalistów z zakresu wszystkich naprowadzanych przez nią schorzeń w tym również – wbrew temu co nie wiedzieć czemu sugeruje apelacja – biegły lekarz medycyny pracy (opinia w/w biegłego wchodzącego w skład drugiego zespołu opiniujących w sprawie biegłych – v. k. 27-29). Z kolei odmowa uwzględnienia przez Sąd I instancji wnioskowanego przez odwołującą bezpośredniego przesłuchania biegłych była w świetle treści ich opinii, jak też stawianych przez wnioskodawczynię do opinii tych w istocie pozamerytorycznych zarzutów (v. k. 19 pismo odwołującej) w pełni zasadna, niezależnie od tego, że i tak Sąd Okręgowy korzystając z przewidzianego w art. 286 kpc uprawnienia, zdecydował o pozyskaniu pisemnych opinii uzupełniających wszystkich opiniujących w sprawie biegłych. Trzeba też podkreślić ,że dokonanie czynności

określonych w powołanym przepisie pozostawione jest uznaniu sądu ( por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 1999r. II UKN 273/99 OSNP 2001/8/284) ,a wobec przewidzianego z kolei w art.278 §3kpc uprawnienia ,to również sąd ostatecznie decyduje o formie w jakiej ma być złożona- w tym wypadku -opinia uzupełniająca biegłych ( tak z kolei w wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 24 października 2013r. III APa 27/13 LEX nr 1388824). Nie można też czynić zarzutu, iż Sąd I instancji pominął wnioskodawcy przez M. W. dowód z przesłuchania w charakterze świadka lekarza prowadzącego jej leczenie M. B., bo , po pierwsze zawarty w tym przedmiocie w piśmie procesowym z dnia 16 września 2013 r. (v. k. 43) wniosek dowodowy nie wskazywał na jakie konkretne okoliczności świadek ten ma zostać przesłuchany, a po drugie w sprawach o świadczenia rentowe zasadą jest dokonywanie oceny stanu zdrowia ubezpieczonych wyłącznie w oparciu o zaofiarowaną przez nich dokumentację medyczną z przebiegu leczenia, jak też dowód osoby z opinii biegłych lekarzy. W końcu nie można też nie dostrzegać, że wszelkie niezbędne informacji związane z prowadzonym przez w/w wnioskowanego do przesłuchania świadka leczeniem odwołującej zawarte zostały w złożonej przez nią dokumentacji medycznej, co jasno wynika z zawartości akt rentowych, i co zresztą przyznane też zostało w treści powołanego wyżej pisma procesowego wnioskodawczyni z dnia 16 września 2013 r. Reasumując Sąd Okręgowy w Przemyślu miał więc pełne podstawy do czynienia zasadniczego w sprawie ustalenia w oparciu o powołane wyżej opinie biegłych lekarzy sądowych, dokonana zaś przez ten Sąd ocena tych dowodów osobowych nie jest – jak zda się sugerować skarżąca - oceną dowolną, ale mieszczącą się w granicach oceny swobodnej o jakiej stanowi art. 233 § 1 kpc mający swe pełne zastosowanie, także do oceny dowodu z opinii biegłych. Sąd Okręgowy dzieląc bowiem zgodne konkluzje obu łącznych opinii biegłych lekarzy – neurologa, kardiologa, chirurga oraz ortopedy, gastrologa i specjalisty

z zakresu medycyny pracy (w tym pisemne opinie uzupełniające obu zespołu biegłych) - o braku podstaw do uznania M. W. za całkowicie niezdolną do pracy w gospodarstwie rolnym, miał na względzie te wszystkie wypracowane w orzecznictwie sądowym kryteria oceny tego rodzaju dowodu osobowego, które przemawiają za przyjęciem jego miarodajności (bliżej o nich m. innymi w orzeczeniach Sądu Najwyższego z dnia 19 grudnia 1990 r. I PR 148/90 OSP 1991 nr 11-12, poz. 300, 14 września 1995 r. II URN 31/95 OSNAP 1996 r., nr 7, poz. 103, czy 7 listopada 2000r. I CKN 1170/98- OSNC 2001/4/64). I tak już na wstępie zauważyć przyjdzie, że biegli dysponowali wiadomościami specjalistycznymi, niezbędnymi do stwierdzenia okoliczności mających istotne znaczenie dla sprawy (dobór biegłych lekarzy uwzględniał praktycznie wszystkie występujące u wnioskodawczyni schorzenia), a z kolei wydanie opinii poprzedzone zostało analizą udostępnionej przez odwołującą dokumentacji lekarskiej – w tym wyników badań specjalistycznych -oraz przeprowadzonym z nią wywiadem i jej badaniem przedmiotowym. Biegli nadto w wyczerpujący sposób uzasadnili swoje stanowisko o zachowaniu przez odwołującą zdolności do pracy w gospodarstwie rolnym ,odnotowując przy tym poprawę stanu jej zdrowia w odniesieniu do tego istniejącego jeszcze w marcu 2012 r. kiedy to wnioskodawczyni nabyła prawo do renty rolniczej (na okres zaledwie kilku miesięcy), przez stwierdzenie, że występujący wcześniej zespół bólowy kręgosłupa jest w okresie remisji , a narząd ruchu w pełni wydolny. Pozostałe zaś współistniejące schorzenia są we wstępnej fazie rozwoju i mają znaczenie drugorzędne ,nie upośledzając zdolności do pracy w gospodarstwie rolnym odwołującej. W tym miejscu odnosząc się zaś do zarzutu apelacji jakoby opinia biegłego lekarza ortopedy wykazywała sprzeczność pomiędzy konkluzją opinii a jej uzasadnieniem, w którym znalazło się stwierdzenie, iż schorzenia narządu ruchu mogą powodować okresowe zaostrzenia

i w tym czasie niezdolność do pracy, Sąd Apelacyjny – w ślad za stanowiskiem Sadu Okręgowego – chciałby wyraźnie podkreślić, iż żadna taka sprzeczność nie występuje. Przywołana bowiem czasowa niezdolność do pracy nie może być utożsamiana

z definiowaną w art. 21 ust.5 ustawy z dnia 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników ( tekst jednolity Dz. U z 2013 r. poz.1403 ze zm.), całkowitą niezdolnością do pracy w gospodarstwie rolnym, i jak dodatkowo wyjaśnione to zostało w opinii uzupełniającej biegłych (v. k. 46), chodziło w tym przypadku o możliwość leczenia zaostrzonych dolegliwości w ramach czasowego zasiłku chorobowego. Odnosząc się do dokonanej przez Sąd I instancji oceny dowodów z opinii biegłych należy też podkreślić , że za uznaniem pełnej miarodajności omawianych dowodów osobowych przemawiał również fakt wyjątkowej jednomyślności oceny stanu zdrowia M. W. w całym postępowaniu (łącznie przecież aż 10 lekarzy specjalistów, w tym Lekarz Rzecznawca i członkowie Komisji Lekarskiej Kasy, nie uznało wnioskodawczyni za całkowicie niezdolną do pracy w gospodarstwie rolnym).

Z tych wszystkich więc wyżej naprowadzonych względów, Sąd Apelacyjny nie znalazł jakichkolwiek podstaw do zweryfikowania zasadniczego ustalenia Sądu I instancji i dzieląc je w postępowaniu odwoławczym w całej rozciągłości, zmuszony był także do podzielenia oceny prawnej sprawy Sądu Okręgowego w Przemyślu o niespełnieniu przez odwołującą M. W. koniecznej przesłanki nabycia prawa do renty rolniczej, przewidzianej w art. 21 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (tekst jednolity Dz. U z 2013r. poz. 1403 ze zm.).

Mając zaś powyższe na uwadze – z braku dostatecznych podstaw faktycznych i prawnych – na podstawie art. 385 k.p.c. orzeczono jak w sentencji.